

روحانی‌تر، چنانکه خود گرفتار است و اولیاء الله در آن می‌سوزند مبتلا سازد و از همه عجیب‌تر اینست که در حضور پدر دلسوخته این دعا را کرده باشد زیرا با این خشونت، امیدواری را مأیوس کردن مخالف طریقه رهنمایان بشر و دوستان دلهای شکسته است.

(نا تمام)

معارف ایران

سالنامه معارف کیلان

آقای میرزا تقی خان طایر رئیس معارف کیلان بتازگی سالنامه‌ای بسیار جامع و مفید در باب معارف کیلان ترتیب داده‌اند که در اداره ایران‌شهر بچاپ رسیده است. بموجب این سالنامه در سال ۱۳۰۳ در کیلان:

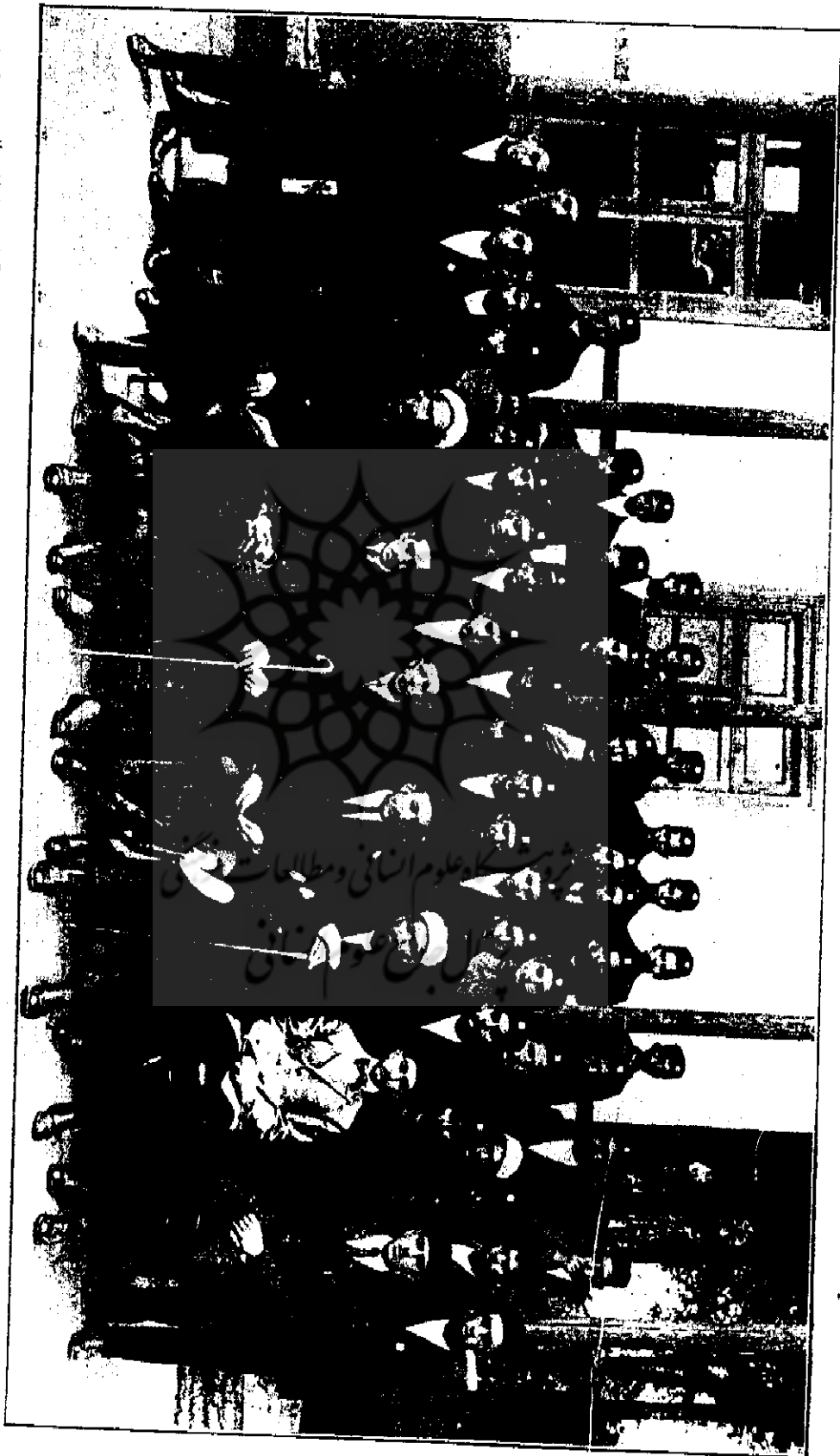
۳۷ مدرسه دولتی و ملی دارای ۱۷۶ معلم و ۴۷۸۳ متعلم، (نه عدد ازین مدارس برای دختران بوده)، ۱۸۸ مکتبخانه آخوندی دارای ۲۹۵۰ شاگرد و ۸ مدرسه طلاب، ۶ قرائتخانه در رشت و لاهیجان و انزلی و لنگرود، ۶ کتابفروس، ۵ مطبعه که یکی از آنها در انزلی است و ۷ جریده و یک مجله و ۱۶ اطباء مجاز و ۲۲ دواخانه موجود بوده است.

علاوه بر اقدامات مهم که آقای میرزا تقی خان طایر در احیای معارف کیلان بجا آورده‌اند زحمات ایشان در رعایت شرایط حفظ صحت اطفال و تشویق جوانان بورزش چنانکه از عکسهای مندرج در مجله دیده میشود شایسته تمجید و قدرشناسی است. درین باب در سالنامه میگویند:

موضوع مهم دیگری که در این سنه مطرح دقت بوده و مقدمات آن از هر بابت مشوق است موضوع صحیه اطفال و لزوم حتمی ورزش برای آنهاست. اقلیم مرطوب گیلان و هوای متراکمی که در نتیجه پستی جلگه آنست و بعلاوه نوع تغذیه عمومی سه عامل قوی برای تنبل کردن جسم و خود اهایی است و صحیه عمومی گیلان از این وضعیت سهم بدبختی بزرگی را داراست و عشق حرکت و ورزش در گیلان کمتر از سایر نقاط مشاهده می‌شود با مطالعه در این وضعیت اصلاح مزاج و جسم اطفال یعنی نژاد آتیه گیلان بعقیده بنده اهمیت فوق‌العاده دارد و در پیشرفت این نظریه تا حدیکه وسایل ناقص بنده اجازه میداد بتأسیس کلوبهای بازی فوت‌بال و ورزشهای بدنی دیگر گردش های اطراف شهر موفق شده و امیدوار است این نظریه در آتیه بیشتر تعقیب گردد.

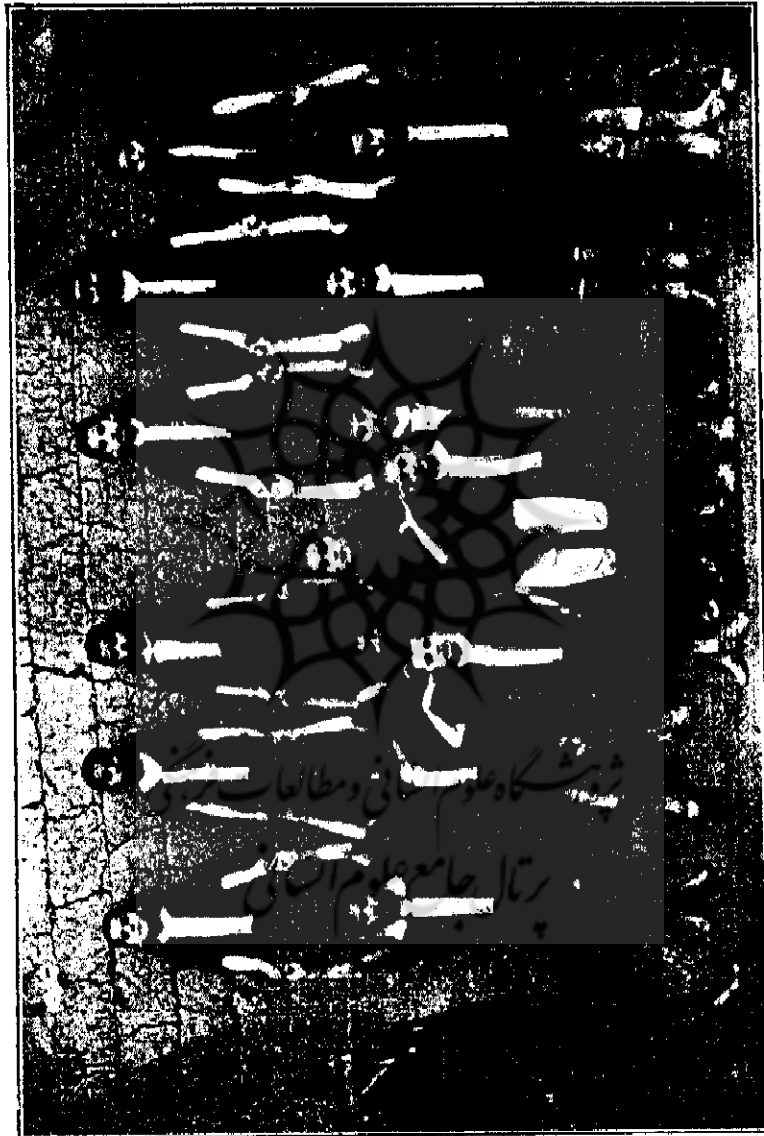
آبله کوبی اطفال نیز که کمتر سابقه داشت و همه ساله عده از آنها تلف می‌شدند اجباری و از این حیث موفقیت حاصل کرده و تاکنون غالب محصلین و محصلات مدارس رشت تلقیح شده و با مساعدتی که آقای دکتر صحت السلطنه رئیس کمیسیون آبله کوبی دولتی ابراز نموده اند در اوائل سنه آتیه محصلین مدارس اطراف هم تلقیح خواهند شد.

باری با اقدامات فوق و تشویق و ترغیب عملی و آشنا ساختن معلمین و متعلمین بوظایف تعلیمیه و تحصیلیه اعزام مأمورین مخصوص برای امتحانات مدارس بلوکات در موقع امتحانات قبل از تابستان برای اینکه زحمات محصلین و معلمین و اولیاء شاگردان صورت رسمی و مجللی که طبعاً مشوق است معلوم گردد جشن مختصری در آخر جوزا ترتیب داده و نتیجه امتحانات را با حضور

مدرسه سه کارگانه متوسطه رشت . - از راست - آقای میرزا عیسی خان سعیدی ناظم مدرسه . آقای میرزا ابراهیم خان خجالی . آقای آقا میرزا ناصر ظلیعه مدنی کوفی .
 آقای میرزا تقی خان طاهر رئیس معارف . آقای سید محمد خان نصیر پیشکار مالیه . آقای امیر منتخب مدیر مدرسه . آقای صدر الافضل معلم

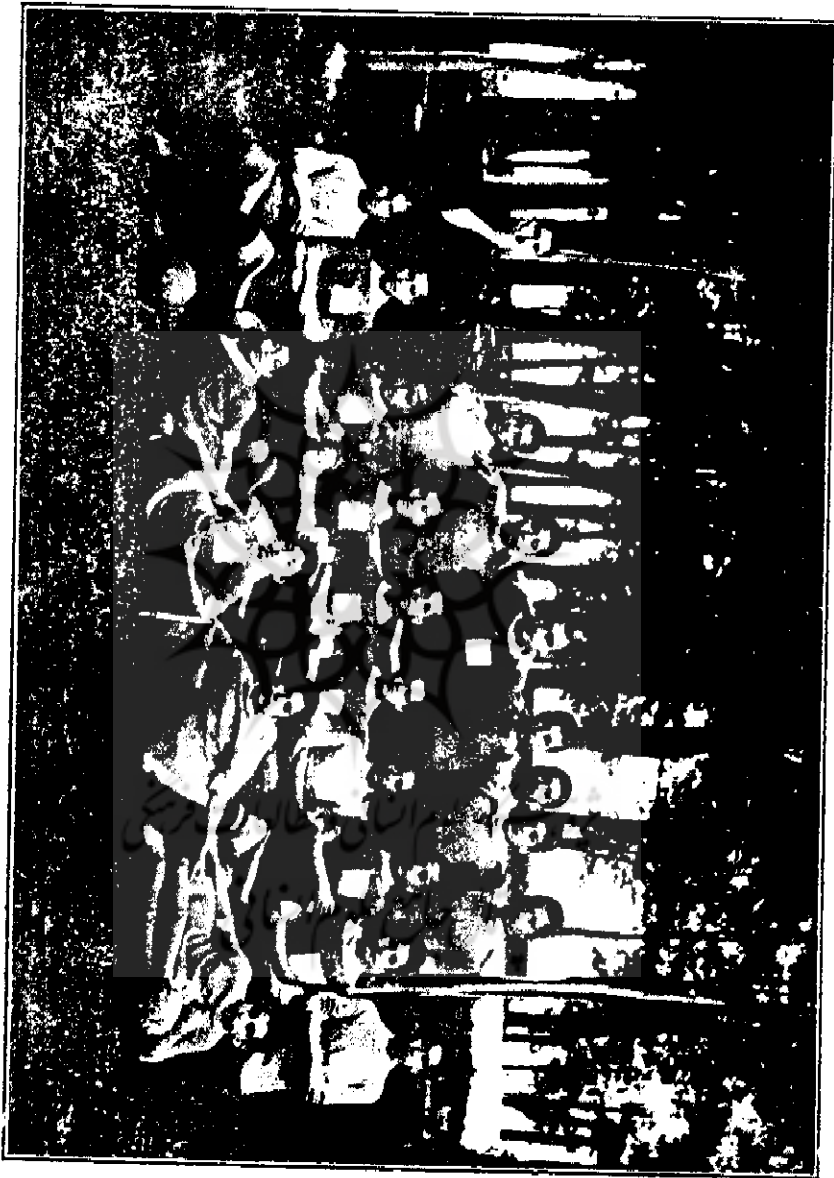
رؤسای محترم ادارات دولتی و آقایان اعیان و وجوه اهالی و والدین اطفال باطلاع عموم رسانیده جوایز محصلین درجه اول و دوم و سوم هر کلاس توزیع و تصدیقنامه‌های سنه ماضیه هم

محصلین مدرسه نمونه ۲ رشت در حال ورتزش

بوسیله آقای سرزب محمد حسین خان آیرم رئیس محترم تپ مستقل شمال اعطا گردید و اینک با کمال خوشوقتی می‌توانم در این راپورت عرض کنم که در سنه ۱۳۰۳ از مدارس گیلان مطابق

صورت ضمیمه هفتاد و سه نفر از محصلین و محصلات بدریافت
تصدیق‌نامه شش کلاسه ابتدائی نائل آمدند و با مؤسسات جدید فوق

کتابت قوتیان تبریز در روزهای جشنی در تبریز

الذکر و با مراقبتی که در وضع تحصیل محصلین و محصلات بعمل
آمده است در سنه آتی این‌عهده دو مقابل خواهد شد.»
این سالنامه در نظر ما یک نمونه و دستور خوبی است برای
تمام رؤسای معارف ولایات و ایالات و خوبست وزارت معارف مقرر

سازد که هر یک از رؤسای معارف یک چنین سالنامه ترتیب داده بفرستد تا از روی آنها یک سالنامه عمومی معارف ایران ترتیب داده شود.

چیزیکه درین سالنامه ناقص است و احتمال دارد در گیلان چندان اهمیت و موضوع نداشته است عبارت از سرشماری موقوفات و منتسین صنایع نظریه است که هر در جزو وظایف وزارت معارف و اوقاف میباشد، و لازم است که عدد موقوفات و ترتیبات آنها و حتی عدد مساجد و زیارتگاهها که موقوفاتی ندارند نیز تحقیق و ذکر شود و هم چنین اشخاصیکه با فن موسیقی و نقاشی و معماری و شاعری مشغول و معروف میباشند معرفی بشود.

بنابراین در نظر ما خوب است وزارت معارف متحد المالیه بهمه رؤسای معارف فرستاده مقرر کند تا بترتیب ذیل راپورت مفصل و جامعی نوشته بفرستند:

- ۱ — عدد مدارس دولتی و ملی و مدارس طلاب و مکاتب آخوند ها به تفصیلی که در سالنامه گیلان نوشته شده
- ۲ — عدد مطبوعات (جریده و مجله)
- ۳ — عدد مطبوعه‌های سربی و سنگی و گراورسازی و غیره
- ۴ — کتابهاییکه درین مطبوعه‌ها چاپ شده با تعیین عنوان و مؤلف و مقدار نسخه‌های چاپی
- ۵ — قرائت‌خانه‌ها با عدد کتابها و مداومین آنها
- ۶ — عدد اطباء مجاز با تعیین محل تحصیل و رشته اختصاص آنان
- ۷ — عدد دواخانه‌ها
- ۸ — عدد مریضخانه‌ها و ترتیب اداره و عدد مرضا و غیره

- ۹ — عدد مساجد و امامزاده‌ها و زیارتگاهها با شرح بنا و چگونگی اداره آنها.
- ۱۰ — عدد علما و واعظها و روضه خوانها و پیشمازها
- ۱۱ — عدد موقوفات و ترتیب و اداره آنها
- ۱۳ — نقاشان و موسیقی شناسان و معماران و ادبا و شعرای معروف.

مردان نامور

زریاب پارسی

[بقلم سید محمد توفیق بقیه از شماره ۶]

حد آن هنگام پادشاهان و اعیان اندلس بجهت دفع بوی تا خوش از مستراح و کنار آبها گل و ریاحین و امثال آن را استعمال مینمودند که از حیث خرج و مصرف هم بسیار گران تمام میشد و هم غرض و مقصود را چنانکه شاید و باید تأمین نمی نمود. زریاب بجای گل و ریحان بکار بردن مرده سنگ را بآنان آموخت و فیما بعد همه او را تقلید کرده و تعالیم ویرا بکار انداخته با مخارج خیلی جزئی بوی بد را ازاله و بطور حفظ الصحه جراتیم و حیوانات مضر نیز از میانه دفع کرده میشد.

زریاب بزرگان اندلس طبخ بالوده و لوزینه و مربای سیب و بالهنگ را هم آموخت، و خوراك لذیذ دیگری که با روغن سرخ و نزدیک بقرمز رنگ پیدا میکرد، یاد داد که عربها آن را «تقلیه» می نامیدند، گمان نگارنده اینست که آن خوراك باید همان «قلیه» ایرانی ما باشد. بر مطالعین محترم پوشیده نیست که